

جہان اسلام
دکتر سید یحییٰ صفوی

کتاب پنجم
آفرین غیب

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا
أن هدانا الله

کتاب پنجم، مجموعہ جہان اسلام

جہان اسلام

غرب آفریقا

دکتر سید یحییٰ صفوی

سرشناسه	صفوی، سید یحیی، ۱۳۳۱ -
عنوان و نام پدیدآورندگان	جهان اسلام، غرب آفریقا / مدیر گروه تحقیق سیدیحیی صفوی.
مشخصات نشر	تهران: لسیزکبیر، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۴۶۹ ص: مصور، جدول.
فروست	مجموعه جهان اسلام؛ کتاب پنجم.
شلیک	۳-۲۶-۲۶۹۵-۹۶۴-۹۷۸-۳۲۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	گروه تحقیق: دکتر حمزه صفوی (استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران)، دکتر علیرضا قرشچی، رضا جنیدی.
موضوع	کشورهای اسلامی (ساحل عاج، سنگال، سیرالئون، گینه، گینه بیسائو، مالی، موریتانی).
شناسه افزوده	حمزه صفوی، ۱۳۶۰
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ ج ۷ ص ۳۵/۶ DS
رده بندی دیویی	۹۰۹/۰۹۷۶۷۱
شماره کتاب شناسی ملی	۲۹۷۰۸۱۴

کتاب پنجم، مجموعہ جہان اسلام

جہان اسلام

غرب آفریقا

دکتر سید یحییٰ صفوی

کتاب پنجم مجموعه جهان اسلام
جهان اسلام
غرب آفریقا

مدیر گروه تحقیق: دکتر سید یحیی صفوی

گروه تحقیق: دکتر حمزه صفوی (استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران)،
علیرضا فرشچی، رضا جنیدی.

ویراستار: جواد بخشی

طرح جلد: گروه خلاقیت آیدیا لیست

صفحه آرای: مهناز صادق مقدم

صاحب اثر: موسسه آینده پژوهی جهان اسلام. (WWW.IIWFS.COM)

ناشر: انتشارات امیرکبیر

چاپ: انتشارات امیرکبیر

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

قیمت: ۳۲۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۹۵-۲۶-۳

نشانی مرکز پخش: تهران

تمام حقوق این اثر برای موسسه آینده پژوهی جهان اسلام محفوظ است.

فهرست مطالب

الف	پیشگفتار
۱۵	ساحل عاج
۱۷	وضعیت جغرافیایی
۱۸	تاریخچه
۲۴	اقتصاد
۴۰	مراجع قانونی، قضایی و اجرایی
۴۵	مذهب
۴۵	مطبوعات
۴۶	امور مالی
۴۶	تجارت و صنعت
۴۶	آموزش
۴۹	وضعیت دفاعی
۵۱	بررسی‌های آماری
۵۸	پی‌نوشت
۵۹	سنگال
۶۱	وضعیت جغرافیایی
۶۲	تاریخچه
۷۳	اقتصاد
۸۷	مراجع قانونی، اجرایی و قضایی
۹۳	امور مالی
۹۲	مطبوعات
۹۴	تجارت و صنعت
۹۶	آموزش
۹۷	وضعیت دفاعی
۹۸	بررسی‌های آماری
۱۰۴	پی‌نوشت
۱۰۵	سیرالئون
۱۰۷	وضعیت جغرافیایی
۱۰۹	تاریخچه
۱۱۸	اقتصاد
۱۳۱	مراجع قانونی، قضایی و اجرایی
۱۳۴	مذهب
۱۳۴	مطبوعات
۱۳۵	تجارت و صنعت
۱۳۷	آموزش

۱۳۷	وضعیت دفاعی
۱۳۸	بررسی‌های آماری
۱۴۵	پی‌نوشت
۱۴۷	گینه
۱۴۹	وضعیت جغرافیایی
۱۵۳	تاریخچه
۱۶۲	اقتصاد
۱۷۳	مراجع قانونی، قضایی و اجرایی
۱۷۶	مذهب
۱۷۶	مطبوعات
۱۷۸	امور مالی
۱۷۸	تجارت و صنعت
۱۸۰	آموزش
۱۸۰	وضعیت دفاعی
۱۸۲	بررسی‌های آماری
۱۹۰	پی‌نوشت
۱۹۱	گینه بیسائو
۱۹۳	وضعیت جغرافیایی
۱۹۴	تاریخچه
۲۰۶	اقتصاد
۲۱۸	مراجع قانونی، قضایی و اجرایی
۲۲۱	مذهب
۲۲۱	امور مالی
۲۲۱	تجارت و صنعت
۲۲۱	مطبوعات
۲۲۲	آموزش
۲۲۳	وضعیت دفاعی
۲۲۵	بررسی‌های آماری
۲۳۰	پی‌نوشت
۲۳۳	مالی
۲۳۴	وضعیت جغرافیایی
۲۳۷	تاریخچه
۲۴۴	اقتصاد
۲۵۷	مراجع قانونی، قضایی و اجرایی
۲۶۱	مذهب
۲۶۲	مطبوعات
۲۶۲	امور مالی

۲۶۳.....	تجارت و صنعت
۲۶۴.....	آموزش
۲۶۵.....	وضعیت دفاعی.....
۲۶۷.....	بررسی‌های آماری
۲۷۱.....	پی‌نوشت
۲۷۳.....	موریتانی.....
۲۷۵.....	وضعیت جغرافیایی
۲۷۸.....	تاریخچه
۲۸۹.....	اقتصاد.....
۳۰۰.....	امور مالی.....
۳۰۱.....	مراجع قانونی، قضایی و اجرایی
۳۰۶.....	مذهب.....
۳۰۶.....	مطبوعات.....
۳۰۷.....	تجارت و صنعت
۳۰۸.....	آموزش
۳۰۸.....	وضعیت دفاعی.....
۳۰۹.....	بررسی‌های آماری
۳۱۴.....	پی‌نوشت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَ يَخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَ يَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.^(۱)

کتاب پنجم جهان اسلام مربوط به کشورهای منطقه‌ی آفریقای غربی است. طبق تعریف سازمان ملل این منطقه شامل پانزده کشور و مساحتی بالغ بر پنج میلیون کیلومتر مربع است که تمامی کشورهای مورد مطالعه‌ی این کتاب از جمله ساحل عاج، سنگال، سیرالئون، گینه، گینه بیسائو، مالی و موریتانی را در برمی‌گیرد.

کشورهای مسلمان این منطقه عضو سازمان اقتصادی غرب آفریقا موسوم به اکواس (ECOWAS) می‌باشند. این سازمان شامل کشورهای بنین، بوركینافاسو، ساحل عاج، کپ‌ورد، گامبیا، غنا، گینه، گینه بیسائو، لیبیا، مالی، موریتانی، نیجر، نیجریه، سنگال، سیرالئون و توگو است. بند اول ماده‌ی دوم معاهده‌ی اکواس، هدف جامعه اقتصادی غرب آفریقا را تقویت همکاری و توسعه در زمینه‌های مختلف فعالیت‌های اقتصادی به ویژه در زمینه‌های صنعت، حمل و نقل، ارتباطات از راه دور، انرژی، کشاورزی، منابع طبیعی، تجارت، پول و امور فرهنگی و اجتماعی و در نتیجه، افزایش سطح زندگی مردم کشورهای عضو، تامین ثبات اقتصادی، تشدید روابط میان اعضاء جامعه و مشارکت در روند توسعه قاره آفریقا اعلام نموده است.

اگر چه این سازمان با توفیقاتی همراه بوده و به رغم مشکلات امنیتی ناشی از مناقشات مسلحانه و بی‌ثباتی در غرب آفریقا، در دهه اخیر تغییرات وسیعی در اکثر کشورهای منطقه مشاهده می‌شود، اما برخی چالش‌های بنیادی که عمدتاً ریشه در تحدید حدود مرزهای جغرافیای سیاسی کشورهای منطقه توسط استعمارگران غربی بدون در نظر گرفتن ملاحظات قومی - قبیله‌ای دارد، مانع از توسعه‌ی همه جانبه و

۱. سوره مائده آیه ۱۵ و ۱۶

برقراری صلح و امنیت پایدار در این منطقه شده است؛ چه، با نگاهی به تحولات دهه اخیر غرب آفریقا می توان ادعان نمود که غرب آفریقا یکی از بی ثبات ترین مناطق جهان است. در حالی که بحران ساحل عاج از سال ۱۹۹۹ تاکنون ادامه یافته، تلاش‌هایی برای کودتا و ناآرامی در کشورهای نیجریه، غنا، گینه‌ی بیسائو، موریتانی، توگو و گینه مشاهده می‌شود. روندروبه رشد بیماری‌هایی مانند ایدز، مالاریا، افزایش بی‌رویه‌ی جمعیت، مشکلات توسعه‌ی انسانی و ضعف‌های فنی و مالی کشورهای آفریقای غربی از دیگر عوامل بحران‌زای این منطقه می باشند.

در حال حاضر بسیاری از کشورهای آفریقایی استقلال مالی ندارند و تعداد زیادی از آنها به دریافت کمک‌های مالی از کشورهای غربی وابسته هستند؛ وابستگی مالی و اقتصادی قطعاً منجر به افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی غرب در این کشورها و کاهش نفوذ کشورهای اسلامی از جمله جمهوری اسلامی ایران می شود.

جذابیت‌های ژئوپلیتیکی این منطقه نیز غرب به ویژه ایالات متحده را ترغیب به نفوذ هر چه بیشتر نموده است. عمده‌ی منابع نفت خام غرب آفریقا در خلیج گینه و آنگولا قرار گرفته است.

با توجه به نزدیکی این منطقه به آمریکا، تضمین امنیت انرژی و هزینه‌های حمل آن آسان‌تر و ارزان‌تر از سایر مناطق نفت خیز جهان است. لذا، این منطقه از اهمیت ویژه‌ای در استراتژی تامین امنیت انرژی ایالات متحده برخوردار است. در واقع، خلیج گینه از نظر منابع نفتی برای کشورهای منطقه غرب آفریقا از بعضی جهات، شبیه به خلیج فارس است و منطقه‌ای استراتژیک محسوب می شود.

شایان ذکر است به جز بعضی از کشورهای آفریقایی که از قدیم تولیدکننده و صادرکننده‌ی نفت بوده‌اند مانند لیبی، مصر، الجزایر، آنگولا و نیجریه، در سال‌های اخیر بعضی از کشورهای دیگر آفریقا هم به جرگه صادرکنندگان و تولیدکنندگان نفت پیوسته‌اند. برای مثال، آمریکایی‌ها معتقدند که سودان مانند جزیره‌ای است که بر روی نفت شناور است؛ سودان که تا چند سال پیش، در لیست تولیدکنندگان و صادرکنندگان نفت نبود، امروزه با تولید بیش از ۵۰۰۰۰۰ بشکه نفت خام در روز، رتبه ششم تولید کننده‌ی نفت قاره آفریقا را به خود اختصاص داده است.

با سرمایه‌گذاری‌ها و اکتشافات جدید توسط چین، تولید و صادرات نفت سودان در حال افزایش است.

در مجموع، این منطقه علاوه بر دارا بودن منابع نفتی، از مزیت‌های دیگری به ویژه در حوزه‌ی منابع معدنی، کشاورزی، توریسم و غیره برخوردار است. شناخت پتانسل‌های موجود و تلاش برای به‌فعلیت درآوردن آن‌ها توسط کشورهای اسلامی، گام بلندی در جهت تقویت همبستگی و ارتقاء قدرت کشورهای اسلامی در چرخه‌ی نظام بین‌الملل خواهد بود.

موسسه آینده پژوهی جهان اسلام پیشنهادات صاحب‌نظران و فرهیختگان ارجمند را هدیه‌ای جهت ارتقای سطح کیفی کتب تألیفی در چاپ‌های بعدی می‌داند. ایمیل موسسه برای دریافت نظرات شما بزرگواران INFO@IIWFS.COM می‌باشد.

«كَتَبَ اللهُ لَّا غَلْبَانَ أَنَا وَرَسُولِي»

دکتر سید یحیی صفوی

تهران - تابستان ۱۳۹۲

